

Dk. Dave Mathewson, Fasihi ya Agano Jipya, Mhadhara wa 36, Excursus juu ya Ufunuo 1

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika Historia na Fasihi ya Agano Jipya, Mhadhara wa 36, excursus yake juu ya Ufunuo, kipindi namba moja.

Leo tunataka kuanza kwa kuangalia kitabu cha Ufunuo, kitabu cha mwisho kabisa cha Agano Jipya. Na kitabu cha Ufunuo kinatoa changamoto kadhaa kwa mkalimani na msomaji, haswa kwa sababu hatuna milinganisho ya kisasa au milinganisho ya karibu juu ya Ufunuo ni nini. Wengi wetu tunafahamu kuandika na kusoma barua na kuandika au kusoma simulizi.

Na tunajua hadithi na jinsi zinavyofanya kazi na mashairi. Lakini linapokuja suala la kitabu cha Ufunuo, kwa kweli hatuna chochote cha kulinganisha na ambacho kingeruhusu kuingia kwenye kitabu. Kwa hivyo, nataka kuchukua muda kidogo na kujaribu kufunua kitabu cha Ufunuo, nikiangalia, kama tulivyofanya na vitabu vingine vya Agano Jipya, nikiangalia historia ya kihistoria ya kitabu, nikiangalia aina ya fasihi na jinsi hiyo inavyoathiri jinsi tunavyosoma kitabu.

Sasa, kwanza kabisa, ni muhimu kuangalia jinsi kitabu cha Ufunuo kimetendewa katika historia ya Ukristo. Na kimsingi, jinsi Ufunuo umeshughulikiwa au kutibiwa inaweza kugawanywa katika vikundi viwili vipana. Kwanza kabisa, utaona katika maelezo yako chini ya Kanisa limefanya nini na kitabu cha Ufunuo? Kwanza kabisa, wengi wamechagua kuipuuza.

Ingawa Ufunuo unadai kuwa kitabu ambacho kimefunguliwa, kwa wengi, bado ni kitabu chenye mihuri saba. Na tunaona ni ya kushangaza sana na shida sana. Na tena, kwa sababu hatuna ulinganifu au milinganisho katika siku zetu, hatuna uhakika jinsi ya kuisoma.

Na inaonekana tu kutatanisha sana. Na tunaanza kuiangalia, na kuna kila aina ya njia tofauti za kuisoma na kuikaribia. Kwa hivyo, tungependa kuipita na kurudi kwenye ardhi salama ya Injili ambazo zimejikita katika Yesu wa kihistoria, au tungerudi kwenye nyaraka za Paulo, ambapo tunapata labda mawasiliano ya moja kwa moja, na tutamwachia Ufunuo kwa mtu mwingine au wakati mwingine.

Hata kama mwanatheolojia mwenye kipaji kama John Calvin alivyokuwa, ambaye aliandika maoni juu ya kila kitabu cha Agano Jipya, hakuandika moja kwenye kitabu cha Ufunuo. Na watoa maoni wengine wengi, taters, wangekuwa bora kufuata mfano wake, labda. Lakini hata Calvin hakuandika ufafanuzi juu ya Ufunuo kwa sababu hakuwa na uhakika wa kufanya nayo.

Kwa hivyo hiyo ni njia moja, ni kuipuuza na kurudi kwenye misingi salama ya Injili au nyaraka. Uliokithiri ni kuhangaika sana na kupendeza nayo, kwamba tunachofanya ni kuzingatia kitabu cha Ufunuo na kujaribu kujua jinsi kitakavyotimizwa, na tunajaribu kujua jinsi Ufunuo unavyolingana na matukio yanayotokea katika siku zetu wenyewe. Na unapoenda kwenye kompyuta, ikiwa utatumia Ufunuo kwenye Google au Apocalypse, utagundua kuwa tovuti nzima zimejitolea kujaribu kusimbua kitabu cha Ufunuo na kujaribu kujua jinsi maono na unabii wake unavyotimizwa leo.

Na tunasoma juu ya matukio yanayoendelea katika Mashariki ya Kati kwa mwanga wa Ufunuo. Na kwa hivyo kila aina ya huduma na wavuti na watu hutumia nguvu zao zote na umakini kujaribu kujua kitabu cha Ufunuo. Wanajishughulisha nayo.

Mfululizo wa Left Behind ni mfano mzuri wa mfululizo wa vitabu. Ingawa ni ya kubuni, bado inajaribu kuonyesha kwa uhalisia jinsi waandishi wanavyofikiria kuwa Ufunuo utatimizwa katika siku zijazo. Kwa hivyo hizo ni njia mbili za kawaida za kujaribu kujua Ufunuo.

Tena, kupuuza ni ngumu sana kujua kwa sababu hatujui la kufanya nayo, au kinyume chake, kuhangaika nayo na kumwaga nguvu zetu zote kujaribu kuifahamu, haswa kwa kuzingatia jinsi inavyolingana na hafla za kisasa. Ufunuo katika suala hilo unakuwa kama mpira wa kioo ambao tunaangalia kujaribu kujua nini kitatokea katika siku zijazo. Lakini ningependekeza kwako kwamba njia ya kukaribia Ufunuo ni kuepuka mambo hayo yote mawili yaliyokithiri.

Hatutaki kuikataa kwa sababu ni sehemu ya Neno la Mungu. Ufunuo unafunguliwa kwa kuahidi baraka kwa yule anayeisoma na kuisikiliza na kuichukulia moyoni. Kwa hivyo, kwa sababu ni Neno la Mungu, hatuwezi kumudu kulikataa.

Lakini wala hatuwezi kuhangaika nayo sana hivi kwamba tunapuuza Biblia yote, au tunakuja na tafsiri hizi kamili za kupendeza ambazo mwandishi hangeweza kukusudia na wasomaji hawangeweza kuelewa. Kwa hivyo, ningependekeza mahali pa kuanzia ni, kama kitabu kingine chochote cha Agano Jipya, tunahitaji kwanza kabisa kurudisha Ufunuo katika muktadha wake wa asili. Na kama tulivyofanya na barua za Paulo, kama tulivyofanya na Injili, kama tulivyofanya na nyaraka zingine za jumla, ni muhimu kwanza kuuliza, kitabu hiki kilimaanisha nini katika muktadha wake wa asili wa kihistoria? Mwandishi alikuwa akijaribu kufanya nini? Mwandishi alikuwa akijaribu kuwasiliana na nini? Je, wasomaji wa kwanza wangeielewa na kuielewaje? Kwa hivyo ndivyo tunataka kufanya.

Inafurahisha kwamba wakati watu wengi wangetetea kukaribia vitabu vingine vya Agano Jipya kwa njia hiyo, kwa kujenga upya historia ya kihistoria, kuuliza mwandishi alikusudia nini, na jinsi wasomaji wangepahamu, inanishangaza kwamba tunaacha njia hiyo tunapokuja kwenye kitabu cha Ufunuo. Walakini kwa maoni yangu, hapo

ndipo inahitajika zaidi. Kwa hivyo, hebu tuanze kwa kuuliza mfululizo wa maswali yanayohusiana na historia ya kihistoria ya Ufunuo.

Kwa nini iliandikwa? Mwandishi alikuwa nani? Wasomaji walikuwa akina nani? Walikuwa wakikabiliana na hali gani? Ni shida gani au shida gani iliyosababisha kitabu cha Ufunuo? Kwanza kabisa, mwandishi na tarehe ya kitabu. Linapokuja suala la uandishi wa Ufunuo, kuna kutokuwa na uhakika. Tunajua kwamba jina la mwandishi ni John.

Anatuambia katika kitabu. Shida ni kwamba, katika miaka ya mwanzo ya historia ya kanisa na Ukristo wa mapema, baadhi ya mababa wa kanisa walitaja Yohana wachache tofauti ambao wanaweza kuwajibika kwa uandishi wa kitabu cha Ufunuo. Na sitaki kuingia kwa undani kuhusu Johns hao ni akina nani na wanaweza kuwa.

Unaweza kusoma katika kitabu chako cha kiada, ukianzisha Agano Jipya, kuhusu baadhi ya chaguzi. Chaguo la msingi, au mojawapo ya chaguo maarufu zaidi, ni kwamba mwandishi wa Ufunuo alikuwa mwandishi sawa na injili ya nne, injili ya Yohana, yaani, Mtume Yohana. Wengi wameshikilia maoni hayo, na kuna ushahidi mzuri wa hilo, kumwona Yohana kama mwandishi wa kitabu cha Ufunuo.

Lakini tena, kuna uwezekano mwingine, viongozi wengine wa kanisa katika karne ya kwanza, wengine kadhaa walioitwa Yohana, ambao wanaweza kuwajibika kwa kitabu hicho. Na jambo la kufurahisha, jambo kuu ninalotaka kusema ni, kwa vyovyote vile, yeyote huyu Yohana alikuwa, nambari moja, alikuwa anajulikana sana kwa makanisa. Unaposoma sura ya kwanza ya Ufunuo, anajitambulisha kama mtu ambaye ni mshiriki mwenzake katika mateso yao, na anaonekana kuwajua makanisa vizuri.

Kwa hivyo, yeyote yule Yohana huyu, iwe ni Mtume au Yohana mwingine anayejulikana, nabii katika karne ya kwanza, alijulikana sana kwa makanisa. Pili, inafurahisha, hata kama huyu ndiye Mtume Yohana anayeandika haya, na inaweza kuwa, kwamba hadai mamlaka ya kitume. Tofauti na barua za Paulo, ambapo Paulo anaandika, Paulo, mtume wa Yesu Kristo kwa mapenzi ya Mungu, mwandishi hadai mamlaka ya kitume, hata kama yeye ni mmoja.

Badala yake, anadai mamlaka ya nabii wa Agano la Kale. Anaandika kama mtu anayekuja katika hitimisho la mapokeo ya kinabii ya Agano la Kale. Na tena na tena, anatumia fomu za kinabii za Agano la Kale katika kazi yake.

Anadai kuandika kwa mamlaka ya nabii. Anadai kuwa na uzoefu sawa kama nabii, kama Isaya na Ezekieli, na baadhi ya manabii wakuu katika Agano la Kale. Kwa hivyo, yeyote yule huyu Yohana, kimsingi anaandika kama mtu anayeandika katika kilele cha mapokeo ya kinabii na anaandika kwa mamlaka ya nabii.

Kwa kweli, kuna mjadala mwingi wakati mwingine ikiwa waandishi wa Agano Jipya walidhani walikuwa wakiandika maandiko. Tayari tumeangalia baadhi ya barua za Paulo, na ikiwa anafikiri anaandika maandiko au la, anaonekana kufikiria wakati mwingine anaandika kitu ambacho kina mamlaka, sawa na maandiko ya Agano la Kale, ambacho kinapaswa kusikilizwa na kutii, na kina mamlaka ya roho wa Mungu nyuma yake. Katika vitabu vingine, kama kitabu cha Luka, unaposoma sura ya 1, 1-4, Luka haonekani kutambua kwamba anaandika kitu kingine chochote isipokuwa wasifu wa kawaida wa karne ya kwanza juu ya maisha ya Yesu.

Lakini Yohana, katika kitabu cha Ufunuo, Yohana anaonekana kufikiria, kwa maoni yangu, anaonekana kufikiria anaandika kitu ambacho kinabeba mamlaka ya fasihi ya kinabii ya Agano la Kale, na maandiko ya kinabii ya Agano la Kale. Labda Yohana hakufikiria alikuwa akiandika kitu ambacho kingehitimisha kanuni nzima, au kwa wakati huu labda hakuwa na maoni ya kanuni ya Agano Jipya ambayo ingesimama kando ya Agano la Kale, wala haijulikani ikiwa alifikiri kitabu chake kinapaswa kujumuishwa katika kanuni ya Agano la Kale, hiyo sio maana. Lakini ukweli ni kwamba, anaonekana kufikiria, na anafahamu, kuandika kitu ambacho kinapaswa kuchukuliwa kwa mamlaka sawa na maandishi ya kinabii ya Agano la Kale, na maandiko ya Agano la Kale.

Kuhusu tarehe ya kuandika, kumekuwa na mapendekezo kadhaa, na kwa mara nyingine tena, sitaki kuyapitia yote, unaweza kusoma kitabu chako cha kiada ili kujua baadhi ya chaguzi. Lakini tarehe mbili za kawaida, moja wapo ni wakati wa utawala wa Nero. Ukigeuka nyuma kabisa ya daftari lako, utaona orodha, nadhani kwenye ukurasa wa nyuma kabisa wa daftari lako, utaona orodha ya watawala.

Ukimpata Nero, ambaye alitawala hasa katikati ya miaka ya 60 BK, wengine wanapendekeza kwamba kitabu cha Ufunuo kiliandikwa wakati wa Nero. Nero, kama tulivyoona mwanzoni mwa muhula, Nero alijulikana wakati mwingine kwa kuwatendea Wakristo ukatili zaidi. Kama mapokeo yanavyosema, aliwashutumu kwa kuchomwa moto kwa Roma, na wengine wangependekeza kwamba maono na kutajwa kwa mateso katika Ufunuo kunalingana na kile kilichotokea wakati wa utawala wa Nero.

Na kwa hivyo, wengine wangeiandika katikati ya miaka ya 60 BK, na hiyo inawezekana, wakati au muda mfupi tu baada ya utawala wa Nero. Hata hivyo, pengine njia ya kawaida ya kuchumbiana kwa Ufunuo ni kuiweka tarehe kuelekea mwisho wa karne ya kwanza. Tena, ukiangalia orodha hiyo ya watawala katika maelezo yako, utaona kwamba mfalme anayeitwa Domitian alikuwa akitawala Roma kuelekea mwisho wa karne ya kwanza.

Tena, baadhi ya mababa wa kanisa la mapema katika siku za mwanzo za Ukristo wanaweka tarehe au kuambatanisha Ufunuo na utawala wa Domitian, na hiyo labda imekuwa maoni ya kawaida kati ya wasomi leo, kwamba Ufunuo uliandikwa wakati

wa utawala wa mfalme Domitian kuelekea mwisho wa karne ya kwanza. Ikiwa ndivyo ilivyo, Ufunuo unaweza kuwa kitabu cha mwisho kabisa cha Agano Jipya kilichoandikwa. Ingawa, tena, inakuja mwishoni mwa kanuni, sio kwa sababu kilikuwa kitabu cha mwisho kuandikwa.

Kumbuka, Agano Jipya halijapangwa kwa mpangilio, lakini kuna sababu zingine kwa nini linakuja mwishoni mwa Agano Jipya. Kwa hivyo, bila kuwasilisha hoja nyingi, tena, soma kitabu chako cha kiada. Nitadhani kwamba Ufunuo uliandikwa kuelekea mwisho wa karne ya kwanza, takriban 95-96 BK, na wakati wa utawala wa mfalme Domitian.

Sasa, unaposoma kitabu cha Ufunuo, jambo la tabia zaidi, kwa kweli, utapata mmoja wao ametajwa katika maelezo yako, lakini nataka kutaja sifa mbili za kitabu cha Ufunuo, na zinaenda pamoja. Mmoja wao ni, labda sifa ya tabia zaidi ya Ufunuo, ishara yake. Karibu kila mstari wa kitabu umejaa alama za kushangaza, wakati mwingine, za ajabu.

Unasoma sura moja ambapo Yohana anaona maono haya ya nzige, lakini wana kichwa cha mwanadamu, nywele za mwanamke, meno ya simba, na wana taji vichwani mwao, na wana mikia kama nge. Namaanisha, ni aina gani ya maono hayo? John anaona nini ulimwenguni? Na una kitabu kilichojaa mazimwi na nyoka, una kitabu kilichojaa moshi na kiberiti na moto na kiberiti na ngurumo, na kila aina ya, wakati mwingine, kila aina ya viumbe vya ajabu na kila aina ya alama za ajabu zinazotawala kurasa za kitabu cha Ufunuo. Kwa hivyo, tutarudi kwenye alama za Ufunuo, lakini hiyo inapaswa kutuambia kwamba moja ya mambo tunayohitaji kuwa macho ni, Yohana alipata wapi alama hizi? Kwa nini anawasiliana kwa alama? Anajaribu kufanya nini? Kipengele cha pili cha msingi, sifa ya tabia ya Ufunuo inayohusiana na hilo, ni matumizi ya Agano la Kale.

Nyingi za alama hizi, hata kama Yohana wakati mwingine huweka spin yake mwenyewe juu yao, na hata ikiwa wakati mwingine anaweza kuchora ulimwengu mpana wa Greco-Roman kwa alama zake kadhaa, ni alama nyingi za Yohana kutoka kwa Agano la Kale. Karibu kila mstari una aina fulani ya kumbukumbu ya Agano la Kale, ingawa Yohana hajawahi kunukuu, kama vile unavyopata katika Mathayo, hii ilifanyika kutimiza kile kilichosemwa na nabii Isaya, au wakati mwingine Paulo atasema, kama ilivyoandikwa, na kisha atanukuu maandishi ya Agano la Kale. Huwezi kupata hiyo katika Ufunuo.

Badala yake, mwandishi husuka tu picha na lugha ya Agano la Kale, haswa vitabu vya kinabii, katika maono yake mwenyewe. Kwa hivyo, ni muhimu kuelewa asili ya Agano la Kale na kuelewa ni wapi Yohana anapata baadhi ya lugha yake. Mara nyingi, maana ya baadhi ya alama na lugha za Yohana inategemea kile wanachomaanisha katika asili yao ya Agano la Kale, ambapo Yohana anazipata.

Sasa, kwa nini Ufunuo uliandikwa? Tena, mara nyingi tunapofikiria kitabu cha Ufunuo, ninaogopa mara nyingi tunaichukulia kama kuingia, ikiwa tungeenda na kusoma kiganja chetu, au kwenda kusoma kadi ya tarot, au ikiwa tunaangalia kwenye mpira wa kioo, kusudi la msingi ni kujua siku zijazo zinashikilia nini. Na ndio, Ufunuo unazungumza juu ya siku zijazo, lakini kuna mengi zaidi yanayoendelea kuliko kutabiri tu siku zijazo. Kwa kweli, ningependekeza hiyo ni kipengele kidogo katika kitabu, au angalau sio kipengele muhimu zaidi cha kitabu cha Ufunuo.

Sio kimsingi kutabiri na kutabiri siku zijazo. Kwa hivyo, ilikuwa ikifanya nini? Kwanza kabisa, Ufunuo ulikuwa jibu kwa utawala wa Kirumi na ibada ya kifalme au mfalme. Ufunuo ulikuwa jibu kwa utawala wa Kirumi na ibada ya mfalme.

Kama tulivyoona zamani mwanzoni mwa muhula, wakati huu, Roma ilikuwa nguvu kubwa ya ulimwengu, na iliendelea kukua na kula sehemu pana na pana za dunia. Ilikuwa utawala mkubwa wa ulimwengu wa siku hiyo ambao ulichukua nafasi ya sheria zingine za ulimwengu kama Uajemi, Ashuru, na Babeli. Sasa inakuja Roma, na kimsingi imeenea kote, na ushawishi wake unaweza kuhisiwa juu ya ulimwengu unaokaliwa.

Hungeweza kwenda popote katika eneo la Mediterania bila kuathiriwa na utawala wa Kirumi. Zaidi ya hayo, Roma ilijulikana kwa kutoa amani, ustawi, na ustawi kwa wale wote walioanguka chini ya ushawishi wake, na wale wote ambao wangeonyesha utii kwake. Kwa wakati huu pia, hata hivyo, mfalme wa Kirumi aliibuka kama, kwa njia fulani, mwokozi wa ulimwengu, yule ambaye alikuwa na jukumu la ustawi, mlinzi mkuu wa watu wote.

Kwa wakati huu pia, miji mingi katika ulimwengu wa Ugiriki na Kirumi, wengi wao walikuwa wameanzisha mahekalu kwa heshima ya mfalme, na kulikuwa na ibada ya mfalme iliyokuwa ikiendelea ambapo washiriki wa jamii wakati mwingine walihitajika au angalau kuhimizwa kushiriki na kushiriki katika ibada ya mfalme. Ibada ya mfalme mara nyingi ilihusishwa na biashara na biashara, na kazi yoyote uliyokuwa nayo katika karne ya kwanza mara nyingi ilihusishwa na ibada ya mfalme na fursa za kuabudu mfalme na kushiriki katika karamu na sherehe kwa heshima ya mfalme. Na kwa hivyo, ibada ya mfalme ilikuwa imeenea katika sehemu kubwa ya jamii, na Wakristo wengi wakati huo walikuwa wakiishi katika aina hii ya muktadha, katikati ya hali ambapo wanaweza kulazimishwa kuonyesha utii kwa Milki ya Kirumi, na hata kuhusika katika fursa na hafla za kutoa utii kwa, hata kuabudu mfalme, ambayo, kama tulivyosema wakati huu, labda alikuwa mfalme Domitian kuelekea mwisho wa karne ya kwanza.

Kwa hivyo, ingekuwa, kwa maana fulani, dharau kwa jamii ya Kirumi kutoonyesha shukrani kwa mfalme kwa yote ambayo mfalme alikuwa amekupatia. Na kwa maoni yangu, ufunuo ni jibu kwa hali hiyo. Tena, kila mahali unapoenda katika baadhi ya miji ya karne ya kwanza, kungekuwa na vikumbusho vinavyoonekana katika aina za

sanamu na usanifu na hata maandishi ya deni la shukrani ambalo unadaiwa na mfalme.

Na tena, wafalme kwa wakati huu walielekea kuuguzwa au kutibiwa kama miungu. Na kwa hivyo unaweza kuanza kuona shida hii inaweza kusababisha kwa Wakristo wengi wanaoishi katika hali hiyo. Je, nipinga hili na kumwabudu Yesu Kristo? Namaanisha, Yesu Kristo ni Bwana, lakini je, nipinga utawala wa Kirumi na hafla hizi za kumwabudu mfalme, au ninaweza kuendelea na kushiriki katika haya kama shughuli isiyo na madhara, haswa ikiwa inamaanisha kupoteza kazi yangu au kuteseka kwa aina nyingine ya hasara au mateso?

Neno hilo la mwisho ni mateso. Wengine wamependekeza ufunuo ulikusudiwa kushughulikia Wakristo ambao walikuwa wakiteswa katika karne ya kwanza chini ya Milki ya Kirumi. Na unaposoma kitabu cha Ufunuo, mateso yanaonekana kuwa mada kuu.

Unasoma tena na tena jinsi watu wa Mungu wanavyokatwa vichwa kwa niaba ya ushuhuda wa Yesu Kristo, jinsi watu wa Mungu wanavyoteseka mikononi mwa mnyama na Dola ya Kirumi. Na wengine wamependekeza ufunuo kimsingi ni kitabu cha faraja. Inakusudiwa kuwafariji Wakristo ambao wanateseka mikononi mwa Roma ya kifalme.

Na labda kuna ukweli fulani kwa hilo. Lakini kumbuka, tulisema mambo kadhaa. Nambari ya kwanza ni kwamba kwa wakati huu, mateso mengi yangukuwa ya ndani na ya hapa na pale.

Bado hakukuwa na kitu kama hiki kilichoidhinishwa rasmi na mateso ya Wakristo katika ufalme mzima. Hakukuwa na kisasi rasmi kutoka kwa mfalme kwa Wakristo, ambapo walituma majeshi ya Kirumi kupitia miji na kuwavuta Wakristo barabarani. Hiyo haifanyiki kwa wakati huu.

Badala yake, mateso mengi hayatoki Roma. Inatoka kwa mamlaka za mitaa ambao wana nia ya kupata upendeleo na Roma na kubaki katika nafasi nzuri na Roma. Tena, wangeona kama dharau kutohusika katika hafla hizi mbalimbali kuonyesha shukrani kwa Roma na kushiriki katika ibada ya mfalme.

Na kwa Wakristo kupinga hii basi inaweza kuwa imesababisha viwango tofauti na aina tofauti za mateso. Kwa hivyo, jambo la kwanza kukumbuka ni mateso yoyote yanayofanyika wakati huu, na labda ilifanya, ingekuwa ya ndani na ya hapa na pale. Jambo la pili ni kwamba, unaposoma Ufunuo, angalau mtu mmoja, mtu anayeitwa Antipa, amekufa kwa ushuhuda wake kwa Yesu Kristo.

Antipa kutoka Pergamo. Na zaidi ya hayo, hatuambiwi ikiwa mtu mwingine yeyote anayo, lakini tunajua angalau mtu mmoja anayo. Lakini tena, hii inaonekana, kwa John, hii inaonekana kuwa mwanzo tu wa mzozo ambao unaweza kuongezeka.

Lakini kwa wakati huu, mateso yoyote kimsingi ni ya hapa na pale na ya ndani, na hakuna mateso yaliyoidhinishwa rasmi yanayoendelea. Badala yake, unapoangalia miji ya Asia Ndogo, ukienda Asia Ndogo ikiwa Uturuki yetu ya kisasa, ambapo miji saba ya Ufunuo ilikuwa, unaporudi kwenye Ufunuo 2 na 3, unasoma juu ya miji hiyo. Ufunuo 2 na 3 zinataja miji saba, miji mahususi katika Uturuki ya kisasa, au Asia Ndogo, Asia Ndogo ya Magharibi, ambayo kitabu cha Ufunuo kinashughulikiwa.

Na unaposoma barua hizi kwa makanisa haya saba, kuna mambo kadhaa ya kupendeza. Kwanza kabisa, miji hii yote imewekwa wazi katika utawala wa kifalme wa Kirumi. Miji hii yote iko katikati ya Roma ya kifalme na ibada ya mfalme na utawala wa Kirumi.

Wengi wa miji hii ilikuwa na angalau hekalu moja lililojengwa kwa heshima ya mfalme wa Kirumi. Pia walikuwa na mahekalu mengine kwa heshima ya miungu na miungu mingine, lakini pamoja na hiyo ingekuwa mahekalu yaliyowekwa wakfu kwa watawala fulani. Tunaona, kwa mfano, huko Efeso, mji wa kwanza ulioshughulikiwa katika Ufunuo 2, jiji la Efeso lilikuwa na hekalu lililowekwa wakfu kwa ibada ya Domitian, mfalme wa Kirumi labda alitawala wakati Ufunuo uliandikwa.

Lakini mengi ya miji hii yalikuwa na mahekalu, tena, sio tu kujitolea kwa miungu na miungu mingine ya Greco-Roman lakini kwa mfalme pia. Kwa hivyo, kuwa wa miji hii kungekuweka katika hali ambayo ungelazimishwa na kuwekwa katika hali ambazo ungeona ni muhimu kutoa utii kwa au hata kushiriki katika hafla ambazo zinaweza kukuhusisha katika kutoa ibada na utii kwa mfalme, kwa mfalme wa Kirumi, na kuonyesha kuunga mkono itikadi ya Kirumi na jamii ya Kirumi na utawala wa Kirumi. Tena, katika miji hii mingi, hata biashara yako na biashara, hata kazi yako ilikuwa imefungwa na itikadi ya Kirumi na utawala wa Kirumi.

Kwa hivyo, hii ilileta shida kwa Wakristo, na kulikuwa na majibu mawili yanayowezezekana. Kunaweza kuwa na zaidi, lakini uwezekano wa jumla au majibu mawili ikiwa wewe ni Mkristo anayeishi wakati huu. Kwanza kabisa, unaweza kuchagua kupinga kwa sababu unajua kwamba Yesu Kristo ndiye Bwana na Mwokozi wa kweli wa ulimwengu.

Kwa sababu unajua, hata kama Yesu alisema, huwezi kutumikia mabwana wawili. Kwa hivyo, unajua kwamba Yesu peke yake ndiye anayestahili ibada yako na utii wako. Lakini sasa una mfalme wa Kirumi anayedai kwamba yeye ndiye Mwokozi wa ulimwengu ambaye sasa anaomba au anataka utii wako na utii wako na ibada yako, au angalau maafisa wa eneo hilo wanakulazimisha kufanya hivyo.

Sasa unakabiliwa na hali hiyo, na kukataa kufanya hivyo kunaweza kuwa na athari kubwa kwa kazi yako, kwa familia yako yote, kwa usalama wako wa mwili. Utajibuje? Kwa hivyo, uwezekano mmoja ulikuwa kupinga, na hiyo inaweza kuleta aina mbalimbali za mateso na angalau imeleta kifo cha angalau mtu mmoja, Antipa. Kwa hivyo hiyo ni uwezekano mmoja.

Nyingine ni, na hii inaonekana kuwa shida kuu ambayo Ufunuo inashughulikia, inaonekana kwamba shida kubwa zaidi kuliko mateso ni kwamba Wakristo wengi walijaribiwa kuendelea na maelewano. Labda ni kwa ajili ya kuhifadhi nafasi yao katika jamii, au kutotaka kuteswa, au kwa sababu yoyote, Wakristo wengine walikuwa tayari kukubali itikadi ya Kirumi na utawala wa Kirumi. Walikuwa tayari kumwabudu mfalme.

Walidhani kwamba wangeweza kutoa utii na kumwabudu Yesu Kristo na kwamba haikuwa na madhara, labda, kufanya hivyo na Milki ya Kirumi pia. Kwa hivyo, walitaka kuwa nayo kwa njia zote mbili. Walikuwa wameridhika zaidi katika kuwa tayari kuafikiana.

Inafurahisha, unaposoma barua saba kwa makanisa katika Ufunuo 2 na 3, ni makanisa mawili tu kati ya hayo yaliyoonekana kuwa na mateso ya aina yoyote. Nyingine tano, shida kuu na wengine watano ni ushiriki wao, nia yao ya kujihusisha na utawala wa Kirumi na katika ibada ya mfalme, na kutoa utii wao kwa Dola ya Kirumi na utawala wa Kirumi. Kwa hivyo suala muhimu zaidi katika Ufunuo, nadhani, sio mateso mengi, ni maelewano na kuridhika, kujitoa na kununua katika utawala wa Kirumi na ibada ya mfalme.

Kwa hivyo, kwa kuzingatia hilo, ni nini mada kuu ya Ufunuo? Kwa maoni yangu, ni ngumu kutenganisha mada kuu. Ndiyo, mateso, watu wa Mungu wanaoteseka, hakika ni mada. Tena, huwezi kupuuza mada ya mateso na mateso ambayo Yohana anaona kama hatima ya mwisho ya watu wake ikiwa watapinga utawala wa Kirumi.

Lakini inaonekana kwangu, kwamba moja ya mada ambazo zinaweza kudai kuwa mada ya msingi ya Ufunuo ni swali, ni nani anayestahili ibada yetu? Ni nani anayestahili kuabudiwa kwetu? Je, ni Yesu Kristo, au ni Milki ya Kirumi, au mwanadamu mwingine yeyote au taasisi ya kibinadamu? Kwa maoni yangu, moja ya mambo ambayo Ufunuo hufanya ni kujaribu kuwashawishi wasomaji kwamba ni Yesu Kristo pekee anayestahili ibada yao na utii na kujitolea. Hakuna mwanadamu mwingine, hakuna taasisi nyingine ya kibinadamu au chombo kinachostahili kuabudiwa. Hiyo ni ibada ya sanamu, John anawaambia wasomaji wake.

Kwa hivyo, hawawezi kuwa nayo kwa njia zote mbili. Kwa hivyo, Ufunuo ni zaidi ya wito wa kuamka kwa Wakristo ili kuwafanya waelewe kile kinachoendelea katika muktadha wao wa karne ya kwanza. Kwamba wako katika hatari kubwa ya

kuhatarisha ibada ya kipekee na utii ambao Mungu na Yesu Kristo peke yao wanastahili.

Na kwamba hakuna mwanadamu mwingine au hakuna mamlaka nyingine ya kibinadamu au taasisi inayostahili. Kwa hivyo, Ufunuo unaweza kuonekana kama kujibu swali, ni nani anayestahili kuabudiwa kwetu? Jibu ni kwamba Yesu Kristo na Mungu peke yake, hakuna mwanadamu mwingine au mamlaka au taasisi inayostahili ibada yetu ya mwisho na utii. Kufanya hivyo ni ibada ya sanamu.

Jambo lingine moja, Ufunuo unahitaji kuonekana pia kwani, tena nimekwisha kusema Ufunuo sio utabiri wa siku zijazo, lakini inahitaji kuonekana zaidi kama kufunua au kufunua asili ya kweli ya utawala wa Kirumi. Kile Yohana anafanya kimsingi katika kitabu cha Ufunuo, na hii ni muhimu, anachofanya kimsingi sio tu kutabiri siku zijazo na kutuambia kile kitakachofanyika katika karne ya 20 au 21 au chochote. Kile Yohana anafanya kimsingi ni kujaribu kuwafanya wasomaji wake waone asili halisi ya utawala wa Kirumi.

Inajaribu kufichua kiburi na kujifanya kwa Milki ya Kirumi. Kwa maneno mengine, ndiyo sababu tulisema Yohana kimsingi anafanya kazi kama nabii wa Agano la Kale. Anadai mamlaka ya manabii wa Agano la Kale.

Ukirudi kwenye kozi yako ya uchunguzi wa Agano la Kale ikiwa unakumbuka baadhi ya manabii kama Isaya na Ezekieli na Yereimia na manabii wengine wa Agano la Kale, kile walichopaswa kufanya mara nyingi ni kufunua asili halisi ya milki za wanadamu na za ulimwengu, iwe ni Babeli au Misri au Uajemi. Agano la Kale lilikuwa mara kwa mara kujaribu kuonyesha rangi za kweli na kufichua kiburi na kiburi cha watawala wa wanadamu na milki za wanadamu ambazo zingejiweka kama Mungu, ambazo zingewatesa watu wa Mungu, ambazo zingejiweka kwa kiburi kama mtawala juu ya vitu vyote. Na sasa, kile John anachofanya sio tu kutabiri siku zijazo.

Anafanya kile kile ambacho watangulizi wake wa kinabii walifanya. Sasa, kuna ufalme mwingine ambao unaibuka ambao, kama baadhi ya himaya za zamani, kama Babeli na Uajemi na Misri na miji mingine ya kale na miovu na miovu, sasa kuna ufalme mwingine ambao unajitokeza ambao pia unadai uhuru. Inadai kuchukua nafasi ya Mungu.

Inajiweka kwa kiburi juu ya ulimwengu. Kimsingi, Yohana anasema, mnyama mwenye kiu ya damu ambaye yuko nje kupata Wakristo na yuko nje kupata utajiri bila kujali ni nini. Kwa hivyo kile Ufunuo unafanya kimsingi ni kufichua kujifanya, kiburi, utajiri, utajiri, na itikadi potovu ya utawala wa Kirumi ili kuwafanya Wakristo waone asili yake ya kweli ili wasikubali.

Lakini badala yake, watakuwa tayari kupinga na kuishi kwa utii na kumwabudu Yesu Kristo peke yake. Kwa maoni yangu, hiyo ndiyo Ufunuo unahusu, sio tu kutabiri siku

zijazo. Ndio, inazungumza juu ya siku zijazo, na tutaona ni kwanini inafanya hivyo, lakini hilo sio lengo kuu la kitabu cha Ufunuo.

Kwa Wakristo wanaoishi katika karne ya kwanza, wakikabiliwa na ufalme huu wa kutisha ambao unaendelea kukua, Yohana sasa anataka kufunua asili yake ya kweli, kufunua majivuno yake, kiburi chake, akijiweka kama Mungu, ukweli kwamba imedhamiria kuangamiza watu wa Mungu na Wakristo. Inasimama kwa kila kitu ambacho ni kinyume na kile ambacho Mungu anasimamia. Thamani na itikadi yake ni kinyume na kimungu, na Yohana sasa anataka kufichua hilo ili wasomaji wake wa Kikristo wasikubali, lakini wataweza kuipinga.

Ufunuo ni kitabu cha aina gani? Kama tulivyosema hapo awali, moja ya changamoto tunazokabiliana nazo kama Wakristo wa karne ya 21 ni kwamba hatuna milinganisho ya karibu ya fasihi na Ufunuo. Baadaye, nitapendekeza mlinganisho mmoja au mbili ambazo zinaweza kuwa karibu kwa kiasi fulani, lakini kwa kweli hatuna milinganisho yoyote ya karibu. Kama nilivyosema, unasoma na kuandika barua, unasoma na baadhi yenu huandika hadithi na simulizi, unasoma na wengine wenu wanaandika mashairi, lakini ni lini mara ya mwisho kusoma apocalypse kando na kitabu cha Ufunuo? Au ni lini mara ya mwisho uliandika apocalypse? Labda haujafanya hivyo.

Sehemu ya shida ni kwamba kwa kweli hatuna mlinganisho wa karibu wa fasihi kulinganisha Ufunuo na. Tunachohitaji kufanya ni kujaribu kujua ni aina gani ya kitabu ni Ufunuo. Ni aina gani ya fasihi au aina gani ya fasihi ambayo Ufunuo ulifahamika ambayo labda ilijulikana kwa wasomaji wa karne ya 1, ambayo kwa angavu wanaweza kuwa wamechukua, lakini hatujui kwa sababu miaka 2,000 baadaye hatujui aina hii ya fasihi na hatuna uhakika haswa jinsi ya kuisoma na nini cha kufanya nayo. Yohana alikuwa akifanya nini katika kurekodi maono haya ya ajabu ya wanyama wenye macho juu yao, au wanyama wenye vichwa saba na pembe saba, au nzi ambao walikuwa na mikia kama nge na vichwa kama wanadamu wenye nywele za mwanamke na meno ya simba, nk? Hiyo inahusu nini, na tunawezaje kukaribia hilo na kuanza kusoma hiyo? Kwa kweli, Ufunuo ni mchanganyiko wa angalau aina tatu za aina za fasihi.

Ya kwanza ni ile inayojulikana kama apocalypse. Kwa kweli, neno apocalypse ni jina ambalo tunatumia kwa hilo. John hakuwa lazima, au wasomaji wa karne ya 1 hawakuwa na wazo hili katika kichwa chao cha apocalypse.

Na wakasema, ndio, John anatuandikia apocalypse. Hilo ni neno ambalo tumelipa. Lakini bado, Ufunuo unafanana na kikundi cha maandishi ambayo yalikuwepo kutoka takriban 200 KK hadi 200 BK, takriban kipindi hicho, kikundi cha maandishi ambayo tumeita apocalypse.

Na hiyo ni, ingawa apocalypse inaleta maoni anuwai katika akili zetu leo, apocalypse kama hiyo kawaida huamsha maoni ya mwisho mbaya wa ulimwengu au sinema

ambazo zina hali za apocalyptic, zina uharibifu mkubwa, kawaida kwa njia ya silaha za nyuklia au aina nyingine ya uharibifu mkubwa kupitia vita au vita ambavyo hutatua mwishoni mwa sinema. Mara nyingi ndivyo tunavyofikiria tunapofikiria juu ya apocalyptic, aina fulani ya uharibifu kwa kiwango kikubwa cha ulimwengu, vita vya ulimwengu au mzozo au vita ambavyo mshindi huibuka mshindi mwishoni. Lakini katika karne ya 1, nina hakika kwamba waandishi, mwandishi wa Ufunuo na wasomaji wake wangetambua Ufunuo na kikundi cha maandishi ambayo kimsingi yana sifa ya hii.

Apocalypse kimsingi ni kazi inayofunua au kufichua hali halisi ya kile kinachoendelea katika hali ya wasomaji. Hiyo ni, wakati wasomaji wanatazama nje katika ulimwengu wao, kile wanachokiona kwa nguvu, kile wanachokiona kwa macho yao ni kile kinachoendelea karibu nao. Lakini kile Ufunuo, kile apocalypse hufanya ni kufungua hiyo, inafungua ulimwengu huo na kufunua asili yake halisi kwa kuonyesha kuwa kuna zaidi ya inavyoonekana.

Nyuma ya ulimwengu wa majaribio ambao wanaona, kwamba wanaweza kugusa na kunusa na kuhisi na kuona, nyuma ya hiyo kuna ukweli mwingine, kuna ulimwengu wa mbinguni na pia siku zijazo ambazo kwa njia fulani huamua kile kinachoendelea kwa sasa. Kwa hivyo, apocalypse, neno apocalypse linamaanisha kufunua au kufunua, na ndivyo inavyofanya. Apocalypse inafunua ukweli.

Inaonyesha kwamba kile unachokiona kimwili, kile wasomaji wa karne ya 1, ambao Yohana anahutubia, kile walichokiona walipotazama Dola ya Kirumi, kile walichokiona kwa nguvu na kuhisi na kugusa, na ulimwengu walioishi sio yote yaliyokuwapo. Nyuma ya ulimwengu huo kuna ulimwengu wa mbinguni usio wa kawaida na wakati ujao ambao unapaswa kuamua jinsi wanavyoangalia na kuingiliana na ulimwengu wao wa sasa. Aina ya njia ya kuonyesha hilo, ukienda kwenye mchezo wa kuigiza na kukaa kwenye kiti chako na unatazama mchezo, unachokiona ni kile kinachoendelea, kwenye jukwaa.

Unaona waigizaji wakitoka na kucheza sehemu zao na kufanya hotuba zao na kuingiliana. Unachokiona ni kile kinachoendelea, kwenye jukwaa. Kile usichokiona ni kile kinachoendelea nyuma ya pazia.

Ni mkurugenzi au meneja wa mchezo huo, watu wote wanaohusika na vifaa na mavazi, vipodozi, na kila kitu kinachofanya mchezo uendele. Huoni hiyo. Yote ni nyuma ya pazia, nyuma ya pazia.

Lakini kile Ufunuo hufanya ni kuinua pazia hilo ili uweze kuona kuna mengi ya ukweli kuliko inavyoonekana. Kwa wasomaji wa karne ya 1, tena, wanatazama nje na kuona Milki hii ya kushangaza ya Kirumi ikikua na kula eneo na kutoa faida hizi zote kwa watu wa karne ya 1 wanaoishi katika karne ya 1. Hiyo ndiyo yote wanayokiona.

Wanaona ulimwengu ambao wanaishi ambao wanaweza kugusa na kuhisi na kunusa. Lakini kile Ufunuo hufanya ni kuinua pazia kwenye hatua ya historia ili waweze kuona nyuma ya pazia kwamba kuna zaidi ya inavyoonekana. Nyuma ya utawala wa Kirumi wa karne ya 1, kuna ulimwengu mzima wa mbinguni na pia kuna siku zijazo.

Kuna ukweli tofauti kabisa ambao bado ni wa kweli lakini unaathiri kile kinachotokea katika karne ya 1. Kwa hivyo, kile Ufunuo hufanya ni kuwapa wasomaji muhtasari. Kwanza, inampa John muhtasari.

Yeye ndiye aliye na maono hapo awali. John ana maono ambayo yanampa mtazamo nyuma ya pazia la historia katika ulimwengu wa mbinguni, katika ukweli unaopita, na katika siku zijazo. Na hiyo inamruhusu kuona sasa, kuona ulimwengu wake mwenyewe, ulimwengu wa Kirumi wa karne ya 1 huko Asia Ndogo, kwa njia tofauti kabisa.

Na sasa kwa kurekodi maono haya, apocalypse hii kwa wasomaji wake, wasomaji wake wanaweza kufanya vivyo hivyo. Sasa wanaweza kuona nyuma ya pazia la historia katika ulimwengu huu wa mbinguni, katika ulimwengu huu mbadala, ukweli huu wa mbinguni katika siku zijazo ili kuwasaidia kuelewa vyema na kufahamu kile kinachoeendelea kwa sasa. Kwa hivyo tunatumahi sasa wataweza kujibu utawala wa Kirumi.

Sasa wataweza kuishi maisha katika Milki ya Kirumi ya karne ya 1 huko Asia Ndogo kwa njia tofauti kabisa. Kwa hivyo, Ufunuo ni apocalypse. Kwa hiyo tena tunamaanisha ni kufunuliwa.

Inaondoa pazia nyuma ya eneo la historia ili tuweze kuona ukweli ulio nyuma yake, ulimwengu wa mbinguni na siku zijazo. Na jinsi John anavyofanya hivyo, kipengele kingine cha apocalypse ambacho tayari tumezungumza ni John hufanya hivyo kwa kuwasiliana kupitia alama za picha. Alama zina njia ya kukamata mawazo ya wasomaji.

Ikiwa Yohana angeketi tu na katika masimulizi au aya ya nathari iliyoelezewa, hivi ndivyo Roma ilivyo, watu wanaweza kuwa walielewa hilo, lakini haingekuwa ya kulazimisha kama kuwasiliana na maono haya ya mnyama wa kutisha mwenye vichwa saba ambaye alikuwa na kiu ya damu na alikuwa ametaka kula watu wa Mungu. Hiyo inalazimisha zaidi. Ufunuo kama apocalypse haukusudiwi tu kuathiri akili, lakini kuathiri mawazo, kuwafanya wajibu kihemko kama vile kiakili.

Kwa hivyo ndivyo apocalypse hufanya. Ni aina tu ya picha, ya kulazimisha, ya kufikiria ya kuwafanya wasomaji waone ulimwengu wa karne ya kwanza kwa mwanga mpya kupitia maono haya ya ulimwengu wa mbinguni na siku zijazo ambazo ziko nyuma na zaidi ya ulimwengu wa karne ya kwanza wanaoishi. Pili, Ufunuo pia ni unabii.

Kwa kuita Ufunuo unabii, tunamaanisha, tena, sio kimsingi kwamba inatabiri siku zijazo, lakini kama manabii wa Agano la Kale ambao walikosoa himaya na mifumo isiyomcha Mungu ya siku zao, lakini pia ambao wanawaonya watu wa Mungu juu ya hukumu inayokuja ikiwa watakubali hilo, Ufunuo hufanya vivyo hivyo. Kama unabii, kimsingi ni neno la kinabii. Ni neno la kutia moyo na onyo kwa watu.

Kama manabii wa Agano la Kale, inafichua asili halisi ya ulimwengu. Inafichua kufilisika kwa mfumo mbaya wa ulimwengu. Inafichua kujifanya na kiburi cha taifa lolote au mtu yeyote anayejiweka kama Mungu na kupinga ufalme wa Mungu na watu wake.

Na kama unabii, Ufunuo hufanya hivyo. Hatimaye, Ufunuo pia ni barua. Kama barua, Ufunuo unawasilisha habari ambayo wasomaji wa karne ya kwanza lazima walielewa na Yohana lazima alikusudia.

Unaposoma Ufunuo kwa uangalifu, na hii mara nyingi hupuuzwa mara kwa mara, unaposoma Ufunuo kwa uangalifu, huanza na kuishia kama moja ya barua za Paulo. Inawezekana hata kwamba kwa sababu ya mamlaka ya Paulo, kutoka kwa barua zingine alizoandika kwa makanisa huko Asia Ndogo, inawezekana kwamba Yohana anaweza kuwa alifuata kwa makusudi muundo wa barua kwa sababu ya umuhimu wa barua za Paulo katika muktadha huo. Lakini vyovyote itakavyokuwa, kitabu cha John huanza na kuishia kama barua ya karne ya kwanza.

Kwa hivyo, angalia mstari wa 4 wa sura ya 1, Yohana kwa makanisa saba yaliyo Asia, neema na amani kwenu kutoka kwa yeye aliye na aliyekuwepo na anayekuja. Kwa hivyo, John anaanza kama, kitabu chake huanza kama barua na inaisha kama moja pia. Kwa hivyo, umuhimu wa hiyo, tena, ni kwamba Yohana anaandika kwa njia ile ile ambayo Paulo aliandika kushughulikia shida maalum.

John anafanya vivyo hivyo. Tena, huu sio unabii kwa Wakristo wa karne ya 20 na 21. Ni kitabu kilichoandikwa kimsingi na kwanza kabisa kwa Wakristo wa karne ya kwanza wanaoishi katika muktadha wa utawala wa kifalme na utawala wa Kirumi.

Na kama barua, kama vile Paulo alivyoshughulikia shida tofauti katika makanisa yake, sasa Yohana anatumia fomu ya barua. Anachukua maono haya, kuyaandika, na kuyaweka chini kwa njia ya barua kushughulikia mahitaji maalum ya watu maalum wanaoishi katika karne ya kwanza. Kwa hivyo ndio sababu nasema moja ya mambo muhimu zaidi na kutafsiri Ufunuo ni kufanya kitu kile kile tunachofanya na barua za Paulo, ni kujaribu kujenga upya usuli, kile kilichokuwa kikiendelea, kile kilichokuwa kikitokea, ni shida gani au suala gani ambalo Yohana anaweza kushughulikia.

Na tumefanya hivyo. Tumeangalia hali ya makanisa katika Asia Ndogo ya karne ya kwanza na muktadha wa Roma ya kifalme, shida ya ibada ya mfalme, tishio

linaloweze kana la mateso, na maelewano na utawala wa Kirumi. Tumeangalia yote hayo kama muktadha wa kuelewa Ufunuo.

Na, tena, hitaji la kufanya hivyo linaungwa mkono na ufahamu kwamba Ufunuo sio tu apocalypse na unabii, pia ni barua pia. Sasa, hii inamaanisha nini kwa kutafsiri Ufunuo? Kuna mambo kadhaa tunaweza kusema, lakini nataka tu kuangazia mambo matano. Kwanza kabisa, utagundua kuwa kuna nne tu katika maelezo yako, lakini nataka kuongeza ya tano.

Kwanza kabisa, kutokana na aina ya fasihi ya Ufunuo na usuli ambao tumezungumza hivi punde, Ufunuo unapaswa kufasiriwa kwa mfano na sio halisi. Nililelewa katika muktadha wa kanisa ambao ulisema, isipokuwa kuna sababu nzuri ya kutafsiri kwa mfano, unahitaji kutafsiri Ufunuo kihalisi sana. Walakini, nina hakika kinyume chake ni kesi.

Kwa kuzingatia aina ya fasihi Ufunuo ni, kumbuka, ni apocalypse. Inawasiliana kwa lugha ya mfano. Inaelezea, labda, moja ya sababu za alama ni kwa sababu inaelezea ukweli unaopita, wa mbinguni, kitu ambacho kiko nyuma ya mtazamo wa majaribio wa wasomaji.

Hiyo inaweza kuwa sababu kwa nini Yohana anatumia ishara nyingi kuwasiliana na maono haya ya ukweli huu wa mbinguni na siku zijazo ambazo ziko zaidi ya uzoefu wa wasomaji wake. Kwa hivyo, anatumia alama kuwasiliana na hilo. Lakini hiyo inamaanisha kwamba tunapotafsiri Ufunuo, tunahitaji kutafsiri kwa mfano.

Tunahitaji kutambua Yohana haelezei ulimwengu wake wa karne ya kwanza au siku zijazo kwa lugha halisi. Anaielezea kwa mfano. Kwa hivyo, wakati wa kutafsiri Ufunuo, tunapaswa kuuliza, ni nini maana ya alama hizi? Alama hizi zinaonyesha na kuwasiliana nini? Sio halisi, lakini ni nini thamani ya mfano? Ugumu ni kujaribu kujua wanarejelea nini.

Tutaangalia baadhi ya mifano ya labda ambapo tunaweza kuwa na uhakika au uhakika zaidi wa kile wanachorejelea. Lakini swali la kwanza tunalohitaji kuuliza ni, alama hizi zinamaanisha nini? Wanajaribu kuwasilisha nini? Ni nini kinachowasilishwa na picha hii ya mnyama mwenye vichwa saba? Au ni nini kinachowasilishwa na picha ya nzige na mkia wa nge, kichwa cha mwanadamu, meno kama simba, na kadhalika? Aina hiyo ya picha ina maana gani? Kwa hivyo kwanza, tunahitaji kuelewa Ufunuo ni ishara na sio halisi. Pili, tafsiri yoyote ambayo John hangeweza kukusudia na wasomaji wake hawakuweza kuelewa labda ni mtuhumiwa.

Tena, nadhani mara nyingi tunakuwa na maoni haya kwamba Yohana aliandika kitabu hiki cha Ufunuo na wasomaji wake lazima walishangazwa kabisa na kile alichandika. Lakini sasa katika karne ya 20 na 21 na zaidi, ikiwa Kristo hatarudi hivi karibuni, ghafla tuna ufunguo au tuna uelewa zaidi juu ya kile Yohana alikuwa

akisema. Ni kana kwamba kurudia lugha ya mwalimu mmoja maarufu sana wa Ufunuo, mmoja wa watu hao wanaovutiwa na Ufunuo, kurudia lugha yake, alisema ni kana kwamba Yohana alisafirishwa kwa mashine ya wakati hadi karne ya 21 na aliona matukio haya yote halafu anarudi na kujaribu kuyaelezea kwa wasomaji wake.

Lakini tena, ikiwa ndivyo ilivyo, Ufunuo lazima uwe haueleweki kabisa angalau au mbaya zaidi, lazima iwe nje ya anuwai ya kile wasomaji wangeweza kuelewa katika karne ya kwanza ikiwa ilikuwa tu juu ya hafla za karne ya 20 na 21. Lakini nina hakika tena kwamba Ufunuo, badala yake Ufunuo ulikuwa, kwa sababu ilikuwa katika mfumo wa barua, Ufunuo ulikusudiwa kuwasiliana moja kwa moja na wasomaji wa karne ya kwanza. Ufunuo ulikuwa ukiwasilisha ujumbe ambao wangeweza kuelewa.

Ufunuo ulikuwa ukiwasiliana na kitu ambacho kingekutana na shida na hali yao ya kujaribu kuishi maisha chini ya utawala wa Warumi. Ufunuo unapaswa kuwasiliana nao kitu. Kwa hivyo, nina hakika tafsiri yoyote ambayo John hakuweza kuelewa au kukusudia na wasomaji wake hawangeweza kuelewa lazima iwe ya tuhumiwa.

Tafsiri yoyote lazima iwe kitu ambacho kinahusiana na muktadha wa karne ya kwanza wa wasomaji na mwandishi. Tatu, herufi C katika maelezo yako, usipoteze mtazamo wa msitu kwa miti. Kwa maneno mengine, usijishughulisha sana na kujua maelezo yote madogo na alama kwamba unakosa ujumbe mkuu na lengo la jumla la kitabu cha Ufunuo na sura mbalimbali na sehemu mbalimbali za maono.

Tena, wakati mwingine tunahitaji kusoma Ufunuo kwa ukamilifu zaidi, acha maono yote yatuathiri, na tusijishughulisha sana na kujua kila undani unamaanisha nini na kila undani unarejelea nini. Nne, usikose kusudi kuu. Tena, Ufunuo sio kimsingi juu ya siku zijazo.

Kimsingi sio utabiri wa siku zijazo. Ni mawaidha kwa watu wa Mungu kuishi maisha matakatifu katikati ya ufalme wa kipagani. Hatimaye, kuna unyenyekevu.

Kiwango kizuri cha unyenyekevu ni sharti la kusoma kitabu cha Ufunuo. Hakuna nafasi katika Ufunuo kwa kiburi na ujasiri kupita kiasi kushikamana na tafsiri zetu za Ufunuo. Ndio, nadhani ujumbe mkuu na lengo kuu na kazi ya kitabu ni wazi kabisa, lakini linapokuja suala la maelezo kadhaa, kama vile ni maoni gani ya milenia unayochukua kutoka kwa Ufunuo sura ya 20, tutazungumza juu ya kifungu hicho baadaye.

Linapokuja suala hilo, tunapaswa kushikilia tafsiri zetu kwa unyenyekevu wa haki. Ndiyo, tunaweza kuwa na uhakika kwamba Yesu Kristo atarudi na kusimamisha ufalme wake, kuhukumu uovu, na kuleta baraka na wokovu kwa watu wake. Tunaweza kuwa na uhakika wa hilo, na hatuwezi kufafanua hilo.

Lakini jinsi hiyo inavyofanyika na maelezo yote yanayozunguka hilo na jinsi tunavyoelewa maelezo anuwai katika Ufunuo, ndio, tunahitaji kujua hayo na kushindana na hizo na kushikilia misimamo yetu, lakini fanya hivyo kwa unyenyekevu. Unapoangalia historia ya kanisa, kutokana na njia mbalimbali ambazo Ufunuo umetendewa na baadhi ya kutokuelewana, nadhani hiyo inaashiria zaidi hitaji la kiwango cha haki cha unyenyekevu tunapokaribia kitabu kama Ufunuo. Sasa, jambo moja la mwisho la kuzungumza kabla hatujamaliza darasa hili, jambo la mwisho la kuzungumza au kushughulikia ni, Ufunuo umesomwa vipi katika historia ya kanisa. Sasa, kuna mambo kadhaa ambayo ningeweza kusema juu ya hii.

Ninataka kuzingatia njia nne pana ambazo zinahusiana sana na jinsi tunavyoelewa Ufunuo kwa muda, kwa kadiri matukio yatafanyika au yamefanyika. Lakini kuna njia kadhaa za kutafsiri Ufunuo. Ni kawaida kutafsiri Ufunuo kutoka kwa mtazamo wa fasihi tu, kuiangalia kama kazi ya sanaa ya fasihi na kazi yake ya fasihi, jinsi wahusika wanavyofanya kazi, na hata usipendezwe ikiwa mambo haya yatatimizwa au la, lakini kuisoma tu kama fasihi.

Imekuwa kawaida kusoma Ufunuo kutoka kwa mitazamo tofauti ya kiitikadi, kuiona kama kuzungumza na baadhi ya mapambano ambayo Waamerika wa Kiafrika wamekuwa nayo, au kuna ufafanuzi mmoja unaosoma Ufunuo kwa kuzingatia matukio ya ubaguzi wa rangi nchini Afrika Kusini, na kuna usomaji wa wa Ufunuo, majaribio ya kusoma Ufunuo kama jinsi hiyo inavyohusiana na maswala tofauti au maswala tofauti ya kiitikadi na mbinu. Lakini nataka kuzingatia haswa nne, haswa unapofikiria jinsi Wakristo wa kiinjili wamepambana na kitabu hicho na kile walichofanya nacho, na jinsi walivyosoma Ufunuo kwa muda. Kwanza kabisa, utakumbuka katika maelezo yako chini ya Chagua Mbinu, njia kuu nne ni hizi.

Kwanza kabisa, ni kile kinachojulikana kama njia ya Preterist ya Ufunuo. Njia ya Preterist ni njia ambayo inasema Ufunuo wote ulitimizwa kimsingi katika karne ya kwanza. Kwa maneno mengine, Ufunuo ni ufafanuzi tu juu ya Wakristo wa karne ya kwanza na makanisa ya karne ya kwanza katika Milki ya Kirumi.

Baadhi yao wanaweza kusema kwamba Ufunuo, sura mbili au tatu za mwisho za milenia na mbingu mpya na dunia mpya, wengine wangesema ni siku zijazo, lakini wengine wangesema, hapana, hiyo bado iko. Maono ya milenia na mbingu mpya na dunia mpya ni aina tu ya njia ya mfano ya kuelezea maisha ya watu wa Mungu kwa sasa. Kwa hivyo, njia ya Preterist ingesema mengi au karibu yote au yote ya Ufunuo yalitimizwa katika karne ya kwanza, kipindi.

Sasa, kama kitabu kingine chochote cha Biblia, bado kinaweza kutumika kwetu, lakini hatuhitaji kuona Ufunuo kama unabii ambao bado umebaki kutimizwa. Kimsingi, Ufunuo ulikuwa tu ufafanuzi juu ya matukio katika karne ya kwanza, na ndivyo hivyo. Hakuna haja ya kuangalia zaidi ya hapo.

Pili ni kile kinachojulikana kama mtazamo wa kihistoria. Mtazamo wa kihistoria wa Ufunuo kimsingi unasema Ufunuo ni aina ya historia iliyoandikwa mapema. Yohana alikuwa akitabiri historia nzima ya kanisa, na kwa hivyo wale wanaokaribia Ufunuo kutoka kwa mtazamo wa kihistoria walidhani kwamba unaweza kusoma Ufunuo na kuweka mstari wa Ufunuo kwa mfuatano na matukio mbalimbali katika historia ya kanisa, kuanzia karne ya kwanza hadi karne ya tatu, kisha kimsingi katika kipindi cha Matengenezo, na kisha katika karne ya 19 na 20 hadi siku yetu ya leo.

Kwa hivyo, Ufunuo unaweza kuonekana kama aina ya utabiri wa, au tena, historia ya kanisa iliyoandikwa mapema. Shida na njia hiyo ni kwamba, tena, wakati historia inaendelea kuendelea, inapaswa kubadilishwa kila wakati. Kwa hivyo, haishangazi kwamba hakuna Wakristo wengi sana ambao wanashikilia njia ya kihistoria tena, kwa sababu, tena, ilibidi irekebishwe mara nyingi wakati historia inaendelea kusonga mbele na hafla zingine muhimu hutokea.

Njia ya tatu inajulikana kama njia ya idealist. Mtazamo wa mawazo kwa Ufunuo kimsingi unasema Ufunuo ni taswira tu ya mfano ya vita kati ya Mungu na uovu. Haimaanishi wakati wowote maalum.

Ni taswira ya jumla, bora, ya mfano. Alama ni za kupita maumbile. Wanavuka hali yoyote maalum ya kihistoria.

Kwa hivyo, ni alama za jumla tu, bora. Picha ya jumla tu, taswira ya mfano ya vita kati ya mema na mabaya. Sasa, hiyo inaweza kuwa na matumizi tofauti.

Kwa John na wasomaji wake, ilitumika kwa karne ya kwanza. Lakini inaweza kutumika kwa karne yoyote na hali yoyote inayofaa. Kwa sababu, tena, ni aina tu ya ishara ya jumla, taswira ya mfano.

Na, tena, kwa John, ilikuwa ikiigizwa katika karne ya kwanza. Lakini labda itaendelea kutekelezwa hadi Kristo atakaporudi kuanzisha mbingu mpya na dunia mpya na kusimamisha ufalme wake. Kwa hivyo hiyo ndiyo njia ya kimawazo, aina ya taswira ya jumla, ya ishara, bora ya vita kati ya Mungu na uovu.

Njia ya mwisho ni ile inayojulikana kama njia ya baadaye. Na njia hizi zote zina... Sitaki kuifanya isikike kama hizi ni monolithic na kwamba kila mtu anayeanguka katika moja ya kategoria hizi ni sawa. Hizi zina vibali mbalimbali na aina fulani ndani yao.

Na hiyo ni kweli kwa njia ya baadaye. Lakini njia ya baadaye, kama jina linamaanisha, kimsingi inasema ufunuo kimsingi ni utabiri au unabii wa siku zijazo. Kwa maneno mengine, maono katika Ufunuo bado hayajitimizwa.

Kimsingi wanatabiri matukio yatakayotokea wakati Yesu Kristo atakaporudi. Kwa hivyo, ikiwa ninaweza kutumia mvutano tayari lakini bado sio tena, njia ya preterist ingezingatia tayari na kusema ufunuo unaelezea kile ambacho tayari kilifanyika katika karne ya kwanza. Njia ya futurist ingesema, hapana, ufunuo ni juu ya bado.

Tena, baadhi ya wataalam wa siku zijazo wanafikiri kwamba baadhi ya sehemu za Ufunuo zilikuwa tayari zinatimizwa katika karne ya kwanza, lakini wangesema hatimaye maono ya Ufunuo yanasubiri kutimizwa katika siku zijazo wakati Yesu Kristo atakaporudi. Lakini kuna njia anuwai ambazo wanaona hiyo ikitokea, lakini hiyo ndio njia ya futurist ni. Sasa, unaweza kuuliza, vizuri, ni njia gani sahihi? Je, tunapaswa kuchagua? Kweli, ningependekeza kwako kwamba labda njia bora ni mchanganyiko wa mbili au tatu kati ya hizi.

Kwa sababu tayari tumeona kwamba njia ya preterist ina uhalali fulani kwa kuwa Yohana kimsingi anajaribu kufunua asili ya kweli ya utawala wa Kirumi ili kuwafanya wasomaji wasikubali. Kwa hivyo hakika kuna kipengele cha kitabu cha Yohana kinachorejelea kimsingi karne ya kwanza. Na ninachukulia kuwa hiyo ndiyo hasa inayoendelea.

Lakini hakika, hakika, Ufunuo una kipengele chenye nguvu cha siku zijazo. Kumbuka, inajaribu kuelewa sasa kwa mwanga wa siku zijazo. Kwa hivyo, maono ya Ufunuo mara nyingi hukusogeza na kukusukuma kwenye utimilifu wa siku zijazo na kumalizika kwa historia ya baadaye bila kukuambia jinsi mambo yatakavyofanyika.

Inaendelea kufungua sasa ili kueleweka kwa mwanga wa siku zijazo. Kwa hivyo Yohana anazungumza juu ya siku zijazo wakati Kristo atakaporudi na kuweka ufalme wake na mbingu mpya na dunia mpya, lakini hiyo mwishowe ni kusaidia wasomaji kuelewa sasa yao. Kwa kweli kuna ukweli katika maoni ya mawazo, kwa kuwa alama zingine ambazo John hutumia tayari zinamjia na maana.

Alama nyingi anazotumia tayari zinarejelea himaya tofauti, watu tofauti, na matukio tofauti katika Agano la Kale. Kwa hivyo, John anatumia alama ambazo, zenyewe, zina uwezo wa kuvuka karne ya kwanza, ambazo zinaweza kupata matumizi katika nyakati na maeneo mengine isipokuwa Roma ya karne ya kwanza, na kuturuhusu kutumia kitabu hicho. Kwa hivyo, kwa maoni yangu, labda mchanganyiko wa njia mbili au tatu kati ya hizo hufanya haki zaidi kwa aina ya fasihi Ufunuo ni na ni aina gani ya kitabu ambacho Yohana anaandika.

Sasa, hapo ni mahali pazuri pa kumaliza hii. Kipindi kijacho cha darasa, nataka kujadili mlinganisho mmoja unaowezekana wa fasihi na Ufunuo ambao unaweza kutusaidia kuelewa, na kisha tutazindua kuangalia sehemu kadhaa za Ufunuo kwa kuzingatia majadiliano yetu ya usuli.

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika Historia na Fasihi ya Agano Jipya, Mhadhara wa 36, excursus yake juu ya Ufunuo, kipindi namba moja.